

Yesodei Chanukah Al Pi Shitat HaRambam

Rabbi Kenneth Brander

December 15, 2011 • Kislev 19, 5772

Lev HaTorah

Yeshiva University
S. DANIEL ABRAHAM ISRAEL PROGRAM

Yeshiva University S. Daniel Abraham Israel Program
40 Duvdevani St, Jerusalem 96428 • 02.531.3020 • sdaip@yu.edu

1. הקדמה למשנה תורה לרמב"ם:

אני משה בן מימון הספרדי ונשענתי על הצורך ברוך הוא ובינותו בכל אלו הספרים וראיתי לחבר דברים המתבגרים מכל אלו החיבורים בענין האסור והמותר הטעמה והטהור עם שאר דיני התורה. כולם בלשון ברורה ודרך קצורה עד שתהא תורה שבعل פה כולה סדורה בפי הכל بلا קושיא ולא פירוק, לא זה אומר בכיה וזה בכיה. אלא דברים ברורים קרובים נוכנים על פי המשפט אשר יתבאר מכל אלו החיבורים והפירושים הנמצאים מימوت רבינו הקדוש ועד עכשוו. עד שייהיו כל הדינים גלוין לקטן ולגדול בדין כל מצוה ומזכה ובדין כל הדברים שתיקנו חכמים ונביאים. ככלו של דבר כדי שלא יהיה אדם צריך לחיבור אחר בעולם בדיון מדיני ישראלי אלא יהא חיבור זה מקבץ לתורה שבעל פה כולה עם התקנות והמנוגות והגדירות שנעשו מימوت משה רביינו ועד חברו הגمراה וכן שפירשו לנו הגאנונים בכל חיבוריהם שחיברו אחר הגمراה. לפיכך קראתי שם חיבור זה משנה תורה. לפי שAdam גורא בתורה שבכתב תחלה ואחר כך קורא בהזיה ויודע ממנו תורה שבעל פה כולה ואין צורך לkrutot ספר אחר בינוים

2. Rambam Sefer Z'manim:

פרוטי המצוות על סדר ההלכות לרמב"ם

ספר זמינים
בשם ה' אל עולם. נחלתי עדותיך לעולם כי ששון לבני המה.
ספר שלישי והוא ספר זמינים - הלכות עשר וזה הוא סדורן:

הלכות שבת, הלכות עירובין, הלכות שביתת עשור, הלכות שביתת יום טוב, הלכות חמץ ומצה,
הלכות שופר וסוכה ולולב, הלכות שקלים, הלכות קידוש החדש, הלכות תעניות, הלכות מגילה
וחנוכה

3. Shulchan Aruch Classification of the Chagim:

Preparing for Pesach
Laws of Yom Tov
Laws of Chol Hamoed
The Laws of Tisha b'Av and other Fasts Days
Rosh Hashanah
Yom Kippur
Sukkot
Chanukah
Purim

4. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ז

אמר רב שמואל בר יהודה: שלחה להם אסטר לחכמים: קבעו לדורותן שלחו לה: קנאה את מעוררת עליינו לבין האומות. שלחה להם: כבר כתובה אני על דברי הימים למלכי מדי ופרס

5. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א

תנו רבנן: ארבעים ושמונה נביים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בטורה, חוץ ממקרא מגילה

6. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג

הלכה א

בבית שני כשלכלנו יון גזרות על ישראל ובטלן דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצות, ופשטו ידם בממוןם ובבגנותיהם ונכנסו להיכיל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהרות, וצר להפ' לישראל מאי מפניהם ולחצום לחץ גדול עד שריהם אלהי אבותינו והושיעם מידם והצילים וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתיים שנה עד החורבן השני

הלכה ב

וכשברו ישראל על אויביהם ואבדות בחמשה ועשרים בחודש כסלו היה ונכנסו להיכיל ולא מצאו שם טהור במקדש אלא פך אחד ולא היה בו להדליק אלא يوم אחד בלבד והדליקו ממנו נרות המערה שמנונה ימים עד שכתחזו זיתים והוציאו שמן טהור

הלכה ג

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שייהיו שמנות הימים האלו שתחלתן מליל חמשה ועשרים בסלול ימי שמחה והלל ומDALIKUN בהן הנרות בערב על פתיחי הבתים בכל לילה ולילה משמנות הלילות להראות ולגלות הנס, ימי אלן הנקריאין חנוכה והן אסוריין בהספד ותענית כימי הפורים, והדלקת הנרות בהן מצוה בדברי סופרים נקריית המגילה

הלכה ד

כל שחייב בקריאת המגילה חייב בהדלקת נר חנוכה והמDALIK אותה בלילה הראשון מברך שלוש ברכות ואלו הן: בא"י אמר"ה אקב"ז להדליק נר שלחנוכה בא"י אל" מ"ה שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בא"י אל" מ"ה שהחכ"ין וק"מ' והג' בזמן הזה, וכל הרואה אותה ולא בירך מברך שתים, שעשה נסים לאבותינו ושהחכ"ין, ובשאר הלילות המDALIK מברך שתים והרואה מברך אחת שאין מברכין שהחכ"ין אלא בלילה הראשון

הלכה ה

בכל יום ויום משמנות הימים האלו גומרין את ההלל ומבריך לפניו בא"י אל" מ"ה אקב"ז לגמר את ההלל בין יחיד בין צבור, אע"פ שקריאת ההלל מצוה בדברי סופרים מברך עליה אק"ב וצונו כדרכו שمبرיך על המגילה ועל העירוב, שכל ודאי של דבריהם מברכין עליו אבל דבר שהוא מדוברם

ועיקר עשייתן לו מפני הספק כגון מעשר דמאי אין מברכין עליו, ולמה מברכין על יום טוב שני והם לא תקנוهو אלא מפני הספק כדי שלא יזללו בו

הלכה א

ולא היל של חנוכה בלבד הוא שמדובר סופרים אלא קריית הילל לעולם מדובר מדברי סופרים בכל הימים שגומרין בהן את הילל, ושמונה עשר יום בשנה מצוה לגמר בהן את הילל, ואלו הן: שמונת ימי החג, ושמונת ימי חנוכה, וראשון של פסח ויום עצרת, אבל ראש השנה ויום הכפורים אין בהן הילל לפי שהן ימי תשובה ויראה ופחד לא ימי שמחה יתרה, ולא תקנו הילל בפורים שקריאת המגילה היא הילל

הלכה ח

כיצד מدلגן, מתחילה מתחילה הילל עד חלמש למעינו מים ודולג ואומר ה' זכרתו יברך כי עד הליליה ומדלג ואומר מה אשיב לה' עד הליליה ומדלג ואומר מן המזר קראתני יה עד סוף הילל, זה הוא המנהג פשוט, ויש מدلגן דילוג אחר

הלכה יב

מנagger קריית הילל ביום חכמים הראשונים כך היה, אחר שمبرך הגדול שמקרא את הילל מתחילה ואומר הליליה וכל העם עוניין הליליה וחוזר ואומר היללו עבדי ה' וכל העם עוניין הליליה וחוזר ואומר מה אשם ה' וכל העם עוניין הליליה וחוזר ואומר יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם וכל העם עוניין הליליה וכן על כל דבר, עד שנמצאו עוניין בכל הילל הליליה מאה ושלש ועשרים פעמים סימן להם שנותיו של אהרן

7. מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק כ:ד

כיצד מברכין, ביום הראשון המדייק מברך שלישי, והוראה שתים. המדייק אומר, ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם אשר קדשו במצבינו וציוונו להדייק נר של חנוכה, ומתנה ואומר, הנירות האילן אנו מדליקין על הישועות ועל הניסים ועל הנפלאות, אשר עשית לאבותינו על ידי כהניך הקדושים, וכל שמונת ימי חנוכה הנירות האילו קודש, ואין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד, כדי להודות שמן על נפלאותיך ועל ניסיך ועל ישועתך; ואומר, ברוך אתה שהחיינו; ואומר, ברוך אתה שעשה נסיהם. אילו למדליק, אבל לרואה, אינו אומר ביום ראשון אלא שתים, שהחינו ועשה. מיכאן ואילר, המדייק מברך להדייק, ומתנה; והוראה אומר, שעשה נסיהם.

8. תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב

תנו רבנן: מצות חנוכה נר איש וביתו. וההדרין - נר לכל אחד ואחד. וההדרין מן המהדרין, בית שמאי אמרים: יום ראשון מדליק שמנה, מכאן ואילך פוחת והולך; ובית הילל אמרים: יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף ו withhold. אמר עולא: פלייגי בה תרי אמראי במערבה, רבי יוסי בר אבין רבי יוסי בר זבידא, חד אמר: טעמא דבית שמאי - כנגד ימים הנכנסין, וטעמא דבית הילל - כנגד ימים היוצאי. וחד אמר: טעמא דבית שמאי - כנגד פרי החג, וטעמא דבית הילל - דמעlein בקדש ואין מוריין

9. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נא עמוד ב

משנה: אלו דברים שבין בית שמאי ובין בית הלל בסעודה...
בית שמאי אומרים: שברא מאור האש, ובית הלל אומרים: בורא מאורי האש

10. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נב

בית שמאי אומרים, שבראכו. אמר רבא: בברא כולי עלמא לא פלייגי דברא משמע, כי פלייגי בבוראו,
בית שמאי סבר: בורא - דעתיך לمبرאו; ובית הלל סבר: בורא נמי דברא משמע. מתיב רב יוסף: +ישעיהו מה+ יוצר אור ובורא חשך+, עמוס ד+ יוצר הרום ובורא רוח+, ישעיהו מ"ב+ בורא השמים וגוטיהם! אלא אמר רב יוסף: בברא ובורה כולי עלמא לא פלייגי דברא משמע, כי פלייגי - במאור
ומאור: דבית שמאי סבר: חדא נהו אייכא בנורא, ובית הלל סבר: טובא נהו אייכא בנורא. תני נמי הци, אמרו להם בית הלל לבית שמאי: הרבה מאורות יש באור

11. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נד

רבי יוסי אומר: שני דברים על במחשבה ליבראות בערב שבת ולא נבראו עד מזאת שבת, ובמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דעתה באדם הראשון מעין דוגמא של מעלה, והביא שני אבותים וטחן זו בהו ויצא מהן אור

12. בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה כ

ויש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם בתורתו של ר' מ מצאו כתוב כתנות או

13. ישעיהו פרק סא

שוש אשיש ביקוק תגל נפשי באלהי כי הלבשתי בגדי ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכהן פאר וככלת
תעדת כליה:

14. Prayer before adorning a Tallit:

הריני מתעטף גוף **באיצת**, בן תתעטף נשמתי ורממח אברי
ושמתה גידי באור האצת העזלה מרי"ג. וקלש שאנו מתבשת
בטלית בעולס הזה, בג אזבה לחליקא דרבן ולטללית נאה
לעולס הבא בגו עזו. ועל ידי מצות צית תגנצל נפשי ורוחי
ונשמתי ותפלתי מן החצונים. ומטללית יפרוש בגנפיו עליהם
כנשר צעיר קפו, על גוזליו ורמן. ותהא חשובה מצות צית
לפני מקדוש ברוך הוא, כאלו קיממתי בכל פרטתי ודקדוקיה
וכונותי ומרי"ג מצות מקלוים בה, אמנו סלה